

مختصر قواعد عمومی قراردادها

مؤلفین:

حسین خسرو

(دانشجوی دکتری حقوق خصوصی و مدرس دانشگاه و وکیل پایه یک دادگستری)

یوسف نصیری چیا

(کارشناس ارشد حقوق خصوصی)

کاظم نصیری چیا

(دانشجوی دکتری حقوق خصوصی و مدرس دانشگاه)

۱۳۹۷

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۰۸۰-۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۰۳۴۹۲
عنوان و نام پدیدآور	: مختصر قواعد عمومی قراردادها/ مولفین خسرو خسروی، یوسف نصیری چیانه، کاظم نصیری چیانه.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ ص.
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
موضوع	: قراردادها -- ایران
موضوع	: Contracts -- Iran
موضوع	: معاملات -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Transactions -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: تعهدات (حقوق) -- ایران
موضوع	: Obligations (Law) -- Iran
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵-۰۲
رده بندی کنگره	: ۳۴۶/۵۵-۰۲ KMH۸۵۸/خ
سرشناسه	: خسرو خسروی، ۱۳۶۴ -
شناسه افزوده	: نصیری چیانه، یوسف، ۱۳۶۶ -
شناسه افزوده	: نصیری چیانه، کاظم، ۱۳۶۵ -
وضعیت فهرست نویسی	: فیا

ارشدان

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

نام کتاب:	مختصر قواعد عمومی قراردادها
تألیف:	خسرو خسروی، یوسف نصیری چیانه، کاظم نصیری چیانه
ناشر:	آموزشی تالیفی ارشدان
ویرایش:	اول
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۷
حروفچینی و صفحه آرایی:	www.irantypist.com
طراح و گرافیکست:	www.irantypist.com
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۰۸۰-۵
شمارگان:	۱۰۰۰
مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com www.arshadan.net
مرکز پخش و توزیع:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵
قیمت:	۲۵۰۰۰ تومان

مقدمه

مهمترین بخش حقوق مدنی، چنانکه علمای حقوقی بیان نموده اند مبحث کلیات تعهدات است. هر شخص در زندگی روزمره معاملاتی انجام می دهد و قراردادهایی با دیگران می بندد. این قراردادها در صورتی معتبر است که مطابق موازین حقوقی منعقد شده باشد. قراردادی که مخالف یکی از قواعد آمره باشد، باطل و از درجه اعتبار ساقط است. قبل از ورود به موضوع، بجاست که پاره ای اصطلاحات را تعریف کنیم:

۱- عقود: جمع عقد است در لغت عربی به معنی بستن، مرتبط کردن گره زدن است. در اصطلاح حقوقی عقد عبارت است از همکاری متقابل اراده دو یا چند شخص در ایجاد ماهیت حقوقی.

۲- تمام مالیت حقوقی مدنی را می توان اصولاً تحت دو عنوان کلی «واقع حقوقی» و «عمل حقوقی» بررسی نمود.

انواع واقع حقوقی	مصادیق اسباب ضمان قهری: (۱) اتلاف (۲) تسبیب (۳) غصب (۴) ایفاء ناروا (۵) استیفاء (۶) اداره فضول مال غیر (۷) استفاده بلاجهت (موضوع حقوق مدنی) (۴)
انواع عمل حقوقی	سایر مصادیق آن: (۱) اجاره (۲) بوند (۳) اکراه (۴) مالکیت مافی الذمه (۵) تهاتر و غیره
	ایقاعات
	عقود (قراردادها)

برای شناخت هر چه بهتر اعمال حقوقی از وقایع حقوقی، این دو را با هم مقایسه می کنیم:

وقایع حقوقی	اعمال حقوقی
وقایع حقوقی، نیاز به قصد ندارد به جهت غیرارادی نیز ایجاد می شوند (تنها استثناء آن، «غصب» است که به قصد عدوان، نیاز دارد) (م ۳۰۸)	ایجاد اعمال حقوقی، همیشه ارادی بوده و نیاز به قصد دارند. (مواد ۱۹۰ و ۱۹۱)
از امور مادی هستند، لذا: علی الاصول برای ایجاد، به فعل مادی نیاز دارند. (مانند اتلاف که نیاز به تلف یک مال دارد).	از امور اعتباری هستند، لذا: علی الاصول برای ایجاد، به فعل مادی نیاز ندارند.
اثر وقایع حقوقی را قانون تعیین می کند.	اثر اعمال حقوقی ناشی از اراده طرفین است.

(۱) عقود

(۲) ایقاعات: اخذ به شفعه - اعراض - ابراء - طلاق

(۱) وجه اشتراک: هر دو از امور ارادی (انشائی) بوده و برای تحقق به قصد انشاء نیاز دارند.

(۲) وجه افتراق: ایقاع با یک اراده تشکیل می‌شود؛ اما عقد برای تشکیل به حداقل دو اراده نیاز دارد.

آیا عمل حقوقی یک‌جانبه در حقوق ایران پذیرفته شده است؟

شک نیست که ایقاع یا عمل حقوقی یک‌جانبه در پاره‌ای موارد به حکم قانون معتبر و منشاء اثر شناخته شده است. لیکن در اینکه آیا اراده یک‌طرفه به تنهایی همیشه می‌تواند برای او ایجاد تعهد کند به طور کلی بین علماء حقوق اختلاف نظر است، چون ایقاعات برخلاف قراردادها با یک اراده واقع می‌شوند و پیش از این عملی به صورت یک‌جانبه می‌تواند امنیت در جامعه را برهم بزند. ایقاع منبعی است استثنایی و ارزش آن منوط به اذن قانون‌گذار است در واقع برخلاف عقد که به موجب ماده ۱۰ قانون مدنی به عنوان یک اصل کلی در ایجاد اثر حقوقی پذیرفته شده است ایجاد اثر حقوقی یک‌طرفه در مطر به تصریح مقنن است.

۳- معاملات: جمع معامله است و این کلمه بیشتر معنی قراردادی است که جنبه مالی داشته باشد.

۴- تعهدات: جمع تعهد است و این کلمه در لغت به معنی تیر و زدن و تازه کردن پیمان است و در اصطلاح حقوقی، تعهد به معنی عام عبارت از این است که شخصی به موجب قرارداد یا قانون انجام امر یا خودداری از انجام امری را عهده دار شود.